

«Shutters closed. The dust
of a former self, emptying the space
i do not fill. This light
that grows in the corner of the room,
where the whole of the room
has moved.»

(«Persianes abaixades. La pols
d'un jo anterior, buidant l'espai
que no omple. Aquesta llum
que creix al racó de l'habitació,
cap a on s'ha desplaçat
tota l'habitació.»)

—PAUL AUSTER, «Interior», dins *Disappearances*
(Traducció de Jordi Casellas)

CASA DE L'ÀNIMA DE PAUL AUSTER | *LA INVENCIO DE LA SOLITUD*

Acer i travertí roig, 26,8 x 18 x 28 cm

«La memòria com un lloc, com un edifici, com un seguit de columnes, cornises i pòrtics. El cos a l'interior de la ment, com si ens hi moguéssim i anéssim d'un lloc a l'altre, i el soroll dels nostres passos quan caminem, movent-nos d'un lloc a l'altre.»

A. passa d'una estança a l'altra de la casa que només és en ell mateix, que el pasta i el deshabita alhora. Una casa que és feta de vides prèvies que van estar-s'hi abans de fondre's per sempre i deixar el llegat d'una manera de fer-se-la seva, d'una manera de contemplar i d'una habilitat molt pròpia per desaparèixer i abandonar un record agre, o acre, o selvàtic. La memòria heretada del lloc condicionarà els ulls del nounat, l'aire esculpirà el delicat teixit dels pulmons amb la seva irrupció roent, la llum es farà sobre els objectes de l'interior i en cisellarà la pell amb la precisió d'un burí. A. passa d'una estança a l'altra del no-temps; el lllindar espuri no assenyala el trànsit d'una realitat a l'altra, sinó que l'acara amb el retall d'un mirall opac, fins que s'aboca finalment a la finestra on s'abisma. Contempla enfora per trobar-se endins, com algú molt vell que s'ajeu en una cadira de vímet en un racó o com un nen que retalla figures de paper amb la parsimònia d'un déu sota aquella mateixa finestra. Passa A. d'un record a un altre, com d'una vida a una altra, i comença a entendre que la memòria és un espai «on les coses passen per segona vegada», i així ho escriu. Potser la consciència del món no és més que un retorn al lloc, diguem-ne llar o paisatge, on hem après a caminar i a caure, a caure i a caminar; allà on els sons van encarnar-se en paraules sorgides de llavis inhàbils i allà on les paraules es van desintegrar per sempre més en l'aire. No hi fa res que la casa ja no existeixi, que n'hàgiu estat foragitats, que l'hagin destruïda

l'abandó i la cobdícia, perquè un dia aquest habitacle haurà esdevingut un constructe del record —o de la imaginació, que bé deuen ser el mateix—, fets, home i casa, una matèria indiscernible. És per això que, quan la memòria s'esfilagarsa com un estendard deixat llargament a la intempèrie, quan la ment es deteriora sense esperança, resten, darreres fites d'allò que va ser i certitud ontològica única del fet que un dia fórem, arrodonides pedres cantoneres. Serem expulsats, dormirem sobre l'empedrat dels carrers, en la vall inhabitable de la demència oblidarem noms i rostres i, tanmateix, encara ens trobarem recurrent *aquell* corredor, pujant *aquelles* escales, escoltant el rellotge de pèndol marcant hores mudes, com qui crida el nom de «mare!» en la sala dels passos perduts.

«La memòria com una habitació, com un cos, com un crani, un crani que conté l'habitació on hi ha un cos.»

La superfície càlida del travertí roig dota d'una escalfor afegida el ferro de cos geomètric. Les vetes són fluents indicis d'amplitud, preludi d'horitzó, però és l'esquitx, la taca daurada, l'element atzarós i orgànic que el fa estatge del que és sagrat en el món i dins nosaltres mateixos —sí, també en nosaltres hi ha tatuat l'instant auri que embelleix i redimeix la nostra vida efímera i precària.

«Die freigeblasene Leuchtsaat.»

(«La sembra de llum alliberada d'una alenada.»)

—PAUL CELAN, *Fadensonnen*

CASA DE L'ÀNIMA DE PAUL CELAN

Acer i pedra de la Sènia, 25 x 18 x 20,5 cm

El concepte oposat a la desocupació lul·liana m'ha dut a la casa hermètica, i durant un temps han estat diversos els seus hostes. Per uns dies hi va trobar acolliment Rilke, però la rotunditat d'aquest ferro no s'adeia amb un poeta «amable» malgrat tot, que havia fet de la poesia una força purificadora; la seva estada fou breu, potser massa enyorat del paisatge de Duino. Durant una llarga temporada, vaig creure que hi trobaria repòs Hölderlin, que bé podia ser un homenatge a la Torre que li va aixecar Zimmer, el fuster de Tübingen, per acollir aquells

*Ulls per-
suadits per a la ceguesa.*

Hi trobava motius potser perquè el desvari de vegades pot tenir elevacions de temple —i no obviava que el nom mateix del fuster en alemany significa 'cambra'. En aquest sentit, trobava la casa massa catedralícia per poder al·ludir a la Cabana de Heidegger, però he de confessar que el pensador de l'espai també hi trucà. Tanmateix, s'imposà a l'eco de l'armella l'interrogant conflictiu inscrit per Paul Celan en el quadern de visites de la Cabana heideggeriana:

*—quins noms hi anotà
abans que el meu?—*

I vaig entendre que Celan hi reclamava residència. En Celan tenim el territori extrem i inhabitable de l'expulsió. La poesia del jueu no apunta al sublim, sinó al fons ominós de l'ésser humà. No projecten llum els murs

ferris, sinó la negra llet de l'alba. Em confesso incapaç de trobar en Celan un vers que evoqui llar. El fil de l'arc deixa passar la claror justa per crear l'interior. El *dins*, allà on a l'home ja només li és dat de sobreviure. Fora no hi ha res; o tal vegada només les aigües tèrboles del Sena. El forat podria ser l'orifici que deixa una bala.

